

In de examens vanaf 3 januari 2026 zijn een aantal veranderingen doorgevoerd. In onderstaand overzicht vindt u de belangrijkste wijzigingen en aanvullingen ten opzichte van de huidige boeken; VCA in eenvoudig Nederlands 3e druk, B-VCA 14^e druk en VOL-VCA 7^e druk.

H1 - VCA en wetgeving

Preventie-hiërarchie wordt voortaan ook arbeidshygiënische strategie genoemd.

De algemene verplichtingen van de werkgever staan nu ook bij de B-VCA stof. Bij de VOL-VCA stof waren deze al opgenomen:

De werkgever:

- Past arbeidsplaatsen, werkmethoden en arbeidsmiddelen aan de medewerkers aan.
- Houdt hierbij rekening met persoonlijke factoren zoals leeftijd, geslacht, kennis van de voertaal en vakmanschap.
- Verstrekt beschermingsmiddelen en ziet erop toe dat ze gebruikt worden.
- Zorgt voor goede voorlichting over de gevaren op het werk, goede instructies en opleidingen aan (nieuwe) werknemers.
- Houdt toezicht op de naleving van instructies.
- Neemt maatregelen zodat een werknemer zich bij noodsituaties snel in veiligheid kan stellen.
- Registreert incidenten en ongevallen en geeft ernstige ongevallen door aan de Arbeidsinspectie.
- Zorgt dat werknemers periodiek in de gelegenheid gesteld worden om een gezondheidsonderzoek te ondergaan.
- Organiseert toolboxmeetings.
- Maakt een globaal preventieplan en V&G-jaarplan voert dit uit
- Zorgt voor een (schriftelijke) risicoanalyse van alle voorkomende werkzaamheden.
- Neemt maatregelen voor de veiligheid en de gezondheid van derden op de arbeidsplaats.

Het grote gedeelte over de werkvergunning wordt nu breder behandeld. Voortaan wordt gesproken over afspraken voor veilige werkuitvoering.

Voorbeelden van dit soort afspraken:

- Petrochemie: werkvergunning
- Schoonmaak: werkbriefjes
- Bouw: Overleg met uitvoerder/projectleider; degene die verantwoordelijk is voor de veiligheid en gezondheid op de locatie.

Het doel, functie en inhoud van dit soort afspraken zijn vergelijkbaar met voorkomen bij de werkvergunning.

Werkoverleg en toolboxmeetings

Er is nu meer aandacht voor de onderwerpen werkoverleg en toolboxmeetings (VGM-bijeenkomsten). De kandidaat moet van werkoverleg en toolboxmeetings het volgende kennen:

Werkoverleg

- Vindt regelmatig en gestructureerd plaats met een agenda en een verslag.
- Verloopt interactief met input van alle deelnemers.
- Bespreking van specifieke werkzaamheden, arbeidsmiddelen en werkmethoden.
- Controle of informatie begrepen is.

Toolboxmeeting (VGM-bijeenkomst)

Een toolboxmeeting is een korte vergadering in informele sfeer over veiligheid, gezondheid en milieu. De toolboxmeeting moet geen eenrichtingsverkeer zijn, maar er wordt een actieve deelname van alle aanwezigen gevraagd. Het doel is het voorlichten en motiveren van medewerkers om onveilige handelingen en onveilig gedrag te voorkomen. Aan deze vergadering neemt de leidinggevende van de afdeling deel en de operationele medewerkers.

Aandachtspunten

- Duidelijke afspraken, die worden vastgelegd in het verslag van de bijeenkomst.
- Controle of de deelnemers de boodschap begrepen hebben.

Onderwerpen

- Orde en netheid
- Werkmethodes
- (Nood)procedures
- Incidenten en ongevallen
- Werkplekinspecties
- Aangepaste afspraken/werkmethodes/procedures naar aanleiding van inspecties en onderzoek van incidenten.
- Gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.

H2 Veilig werken en beheersen van incidenten

Er is nu meer aandacht voor de LMRA. De volgende kenmerken van de LMRA zijn toegevoegd

Kenmerken van de LMRA

- Voor aanvang van de werkzaamheden of bij een nieuwe taak.
- Bij verandering van werkomstandigheden.
- Ook bij routinematige werkzaamheden.

- Denkproces om veiligheidsbewustzijn te vergroten.
- Zelf doen.
- Uitvoering eventueel aan de hand van een checklist of vragenlijst.

Doel van de LMRA

- Nadenken voordat je gaat handelen.
- Het bewust worden van de aanwezige risico's bij de werkzaamheden.
- Het kunnen nemen van vervolgacties om risico's te beperken.

Inhoud van de LMRA

- Weet ik wat ik moet doen?
- Weet ik wat er fout kan gaan?
- Ken ik de risico's van bepaalde materialen en gereedschappen?
- Als het fout gaat, wat moet ik dan doen?
- PBM's/Werkkleding ok?
- Vluchtroute bekend?
- Apparatuur en gereedschap ok?
- Omgeving en andere personen veilig of afgeschermd?

Vervolgacties

- Beginnen/niet beginnen
- Stoppen
- Overleggen
- Werkmethode aanpassen
- Melden van bevindingen
- Waakzaam blijven

H3 Werkplek en persoonlijke beschermingsmiddelen

Er wordt nu expliciet vermeld dat sommige PBM's, zoals onafhankelijke adembescherming, lasbeschermingsmiddelen en valbeveiliging alleen gebruikt mogen worden na het volgen van een opleiding.

Extra onderwerp bij VOL-VCA bij geluid geluids(druk)niveau

- Vanaf 80 dB(A): een gehooronderzoek en gehoorbescherming ter beschikking stellen
- Vanaf 85 dB(A): een beheersplan met maatregelen maken, gehoorbescherming laten dragen, signalering met borden

H4 Arbeidsmiddelen

De specifieke veiligheidsmaatregelen en eisen per machine zijn vervallen. In plaats hiervan worden algemene veiligheidsmaatregelen genoemd die gelden voor het gebruiken van elke machine / elk gereedschap.

Noodzakelijke acties bij gebruik van machines of aangedreven gereedschappen

Neem onderstaande veiligheidsmaatregelen voor, tijdens en na de werkzaamheden.

Informatie (bij eerste gebruik)

- Bestudeer de handleiding of gebruiksaanwijzing.
- Luister naar de instructie van de leidinggevende over de gevaren van de machine en de bijbehorende veiligheidsmaatregelen.

Controle

- Controleer of de machine in goede staat is.
- Controleer de beveiligingsvoorzieningen.
- Controleer indien van toepassing, de geldigheid van de keuring.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

- Kies de noodzakelijke PBM's.
- Controleer de staat van de PBM's.
- Gebruik de PBM's op de voorgeschreven wijze.
- LMRA
- Beoordeel of het werk veilig uitgevoerd kan worden.
- Neem eventueel maatregelen om de risico's verder te beperken.

Algemene eisen en veiligheidsmaatregelen

Voordat je start met werken controleer allereerst of de machine of het gereedschap in goede staat is. Controleer verder de volgende punten:

- De machine moet worden onderhouden en elk jaar worden gekeurd.
- De geldigheidsduur van deze keuring wordt aangegeven met een sticker met kleurcodering.
- Elke machine moet zijn voorzien van een CE-markering.
- De bewegende delen moeten zijn afgeschermd.
- Bij onderhoud moet de machine veilig afgeschakeld zijn. (werkschakelaar met slot).
- Voor elke soort machine moet een gebruiksaanwijzing en een onderhoudsvorschrift in het Nederlands aanwezig zijn.

Hijsen

Specifieke kennis over hijsdocumentatie en hijstoebehoren vervalt. Dit om de schijn te voorkomen dat je mag hijsen/aanslaan met een VCA diploma.

H5 - Bijzondere werkomstandigheden

Specifieke informatie over lassen en branden vervalt, zoals het werken met acetyleen en zuurstofflessen. De risico's blijven benoemd: acetyleen is ontplofbaar en zuurstof is brandbevorderend.

Er is een algemeen gedeelte toevoegd over met de veiligheidsmaatregelen bij het werken op hoogte bepalen.

Doorloop de volgende stappen voordat je gaat werken op hoogte.

Informatie

- Zorg dat je op de hoogte bent van de regels die van toepassing zijn.
- Luister naar de instructie van de leidinggevende over de bediening, de gevaren en de veiligheidsmaatregelen.

Controle

- Controleer de staat van het materieel.
- Controleer of de beveiligingsvoorzieningen in orde zijn.
- Controleer indien van toepassing de geldigheid van de keuringen.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

- Kies de noodzakelijke PBM's zoals een helm, valbeveiliging, veiligheidsschoenen en vangnetten.
- Controleer de staat van de PBM's.
- Gebruik de PBM's op de voorgeschreven wijze.

LMRA

- Beoordeel of het werk veilig uitgevoerd kan worden.
- Neem de maatregelen om de risico's te beperken.

H6: Gevaarlijke stoffen

Aanvulling: werkwijze bij vermoeden van aanwezigheid van gevaarlijke stoffen:

- Afhankelijk van de situatie: beoordeel zelf of je moet stoppen met werkzaamheden (LMRA).
- Waarschuwen van collega's
- Informeren leidinggevende

De R en S-zinnen maken geen deel meer uit van de lesstof.